

Hoe werkt een parochiecluster en wat merken we ervan?

De vertrouwde parochie gaat binnenkort met de buurparochies (in enkele gevallen: wel tien of meer) één nieuwe clusterparochie vormen. Wat gaan we daarvan merken?

Wat wij nu 'onze parochie' noemen, wordt een van de (misschien wel tien) deelgemeenschappen die deel uitmaken van één nieuwe parochie die na overleg met velen door de bisschop wordt opgericht. Voor de nieuwe, grotere parochie wordt één pastoraal team aangesteld dat uit verschillende pastorale beroepskrachten bestaat: priester(s), diaken(s) en pastoraal werk(st)er(s). Er wordt één parochiebestuur benoemd. Er komt één nieuw parochieblad en één nieuwe website.

Op die manier ontstaat er een nieuw verband van de plaatselijke geloofsgemeenschappen. Er ontstaat ook een nieuw verband van de mensen die in solidariteit de geloofsgemeenschappen en de netwerken met de sociale omgeving willen dragen. Dit is van belang om samen het geloof in Jezus Christus te kunnen beleven en zijn Evangelie in de samenleving ter plaatse uit te dragen.

Wat betekent de clustervorming voor de parochianen?

Pastoraal team

De meest opvallende verandering voor de parochianen zal de vorming van een pastoraal team zijn. De meeste gelovigen waren gewend dat 'de eigen parochie een eigen pastor' had.

De nieuwe parochie zal bestaan uit een aantal deelgemeenschappen (de voormalige 'eigen parochie' en de oude buurparochies).

Hiervoor benoemt de bisschop een team van meerdere pastorale beroepskrachten bijvoorbeeld een priester, een diaken en twee pastoraal werk(st)ers. Onder leiding van de priester die als pastoor of moderator wordt benoemd, zijn de leden van het pastoraal team tezamen verantwoordelijk voor het pastorale beleid en de pastorale activiteiten in de nieuwe parochie en haar plaatselijke deelgemeenschappen.

De parochianen hebben dus niet meer met uitsluitend één pastorale beroepskracht te maken. De leden van het pastorale team gaan bij toerbeurt voor in de vieringen op de verschillende locaties. Ook bij de vieringen van de sacramenten, bij de uitvaarten en andere pastorale activiteiten komen de parochianen met verschillende pastorale beroepskrachten in contact naargelang de verschillende pastorale bevoegdheden en specialisaties. In het begin kan dit soms verwarrend zijn; het kan ook een verrijking zijn.

Parochiebestuur

Er wordt één parochiebestuur aangesteld. Het bestuur bestaat uit tenminste vijf leden. De pastoor of moderator is de voorzitter; met zijn instemming wordt ook een vice-voorzitter benoemd. Het bestuur zorgt voor het personeels- en vrijwilligersbeleid, de interne en externe communicatie, de organisatie en het beheer van de financiën en de gebouwen van de gehele parochie d.w.z. van alle verschillende deelgemeenschappen samen. Het parochiebestuur is dan ook verantwoordelijk voor de Aktie Kerkbalans. Daaruit moeten de personeelslasten, de kosten van de activiteiten, het gebruik en het onderhoud van de gebouwen worden betaald. Het beheer van de kerkhoven is nog een punt van aandacht.

Werkgroep gebouwenbeheer

Het is te verwachten dat het parochiebestuur wat meer op afstand van de lokale deelgemeenschappen komt te staan dan wij tot nu toe gewend waren. Daarvoor kan het bestuur voor elke deelgemeenschap een werkgroep gebouwenbeheer oprichten. Deze werkgroep regelt het gebruik en het onderhoud van de gebouwen waaronder de kerk, het lokale secretariaat en de activiteitenruimtes en geeft het parochiebestuur daarover advies.

Identiteit

De gelovigen gaan tot een nieuwe, grotere parochie behoren dan zij gewend waren. Er zal één parochieblad verschijnen dat in de plaats van de bestaande parochiebladen komt. Het geldt ook voor de website. De nieuwe parochie krijgt een nieuwe naam en er wordt één parochiekerk

aangewezen, maar de kerkgebouwen behouden hun eigen naam. Het is de bedoeling dat de vitale plaatselijke gemeenschap als deel van de nieuwe, grotere parochie blijft bestaan. Het gaat dan om het netwerk-ter-plaatse van vertrouwde contacten in de eigen kring en ook om de relaties met andere groeperingen en instellingen in de directe omgeving. Deze fijnmazige verbanden die vorm aan de identiteit van de plaatselijke deelgemeenschap geven, blijven van groot belang. Identiteit is dan niet een alibi om zich aan het beleid van de nieuwe parochie te onttrekken. In de nieuwe parochie is de identiteit van de deelgemeenschap juist hard nodig om de mogelijkheden en de kansen te benutten, waarlangs het Evangelie in onze tijd kan worden beleefd en kan worden uitgedragen.

Pastoraatsgroep

Het gezicht van de pastorale nabijheid in de deelgemeenschap ter plaatse verandert. Al heel lang zijn wij gewend dat de pastorale beroepskracht het pastorale werk samen met vele anderen uitvoeren. Wij kunnen ons niet meer voorstellen, wat een geloofsgemeenschap zonder vrijwilligers zou zijn. Nu we het met minder pastorale beroepskrachten moeten doen, is het van belang dat de inzet van de vrijwilligers op elkaar blijft afgestemd. Deze taak wordt steeds meer aan vrijwilligers toevertrouwd. In elke deelgemeenschap van de parochie wordt een pastoraatsgroep opgericht. Dit is een kleine groep vrijwilligers die onder leiding van de moderator ervoor zorgt dat de lijntjes in de gemeenschap bij elkaar

blijven komen. De pastoraatsgroep houdt het pastoraal team op de hoogte van wat er onder de parochianen leeft. In bijzondere situaties wordt direct naar het pastoraal team doorverwezen. Naarmate de leden van het pastoraal team zich op de inhoudelijke begeleiding van de werkgroepen in de gehele parochie moeten concentreren, geven de leden van de pastoraatsgroep steeds meer gezicht aan de pastorale nabijheid en bereikbaarheid. De pastoraatsgroep onderhoudt de externe relaties in het werkgebied van de lokale deelgemeenschap, zoals met de scholen en de plaatselijke kerken.

Parochiesecretariaat en werkplek van het pastoraal team

De bereikbaarheid van de pastorale beroepskrachten moet worden geregeld. De kerkledenadministraties van de voormalige parochies worden

samengevoegd in één systeem. De leden van het pastoraal team hebben een werkplek nodig. Zij hebben regelmatig overleg met elkaar; dit geldt ook voor het parochiebestuur. Het pastoraal team en het bestuur krijgen ondersteuning van een betaalde medewerker die hun de organisatorische taken zoveel mogelijk uit handen neemt. Het is de bedoeling dat de pastorale beroepskrachten de organisatorische aspecten aan anderen overlaten. Op die manier kunnen zij hun aandacht en tijd volledig geven aan datgene waarvoor zij zijn benoemd en aangesteld: de pastorale kerntaken die zij samen met vele vrijwilligers uitvoeren. De leden van het parochiebestuur krijgen met steun van de betaalde kracht meer ruimte om zich op hun bestuurlijke taken te concentreren. Dit alles wordt bij elkaar gebracht in een centraal parochiesecretariaat.

In veel gevallen blijft het parochiesecretariaat in de lokale gemeenschap bestaan. Voor veel parochianen is dit de kortste weg om persoonlijk contact met de parochie op te nemen. Het geeft vertrouwen in de nabijheid van de parochiegemeenschap. Het is een knooppunt in de onderlinge communicatie van de vrijwilligers. Ook voor de herkenbaarheid in het netwerk-ter-plaatse kan het plaatselijke secretariaat een belangrijke rol spelen.

Wat gaan de vrijwilligers ervan merken?

De beleving van de meeste vrijwilligers is op dit moment met de plaatselijke gemeenschap verbonden. Naar gelang de aard van de werkzaamheden, krijgen zij vooral te maken met de pastorale beroepskracht die met bijzondere aandacht voor het betreffende taakveld in de gehele parochie is belast. De voorbereiding van de pastorale werkzaamheden zal veelal in het grotere verband van de nieuwe parochie plaatsvinden, zoals de voorbereiding op de sacramenten en diverse vormen van catechese, overleg over de diaconale activiteiten en bijzondere

vieringen. Op de gebedsleiders wordt een beroep gedaan om ook in de andere kerken van de nieuwe parochie medewerking aan de zondagsviering te geven. De nieuwe parochie zal ook nieuwe missionaire activiteiten ontwikkelen. Deze gaan dikwijls over de grenzen van de plaatselijke gemeenschap heen. Voor sommige mensen kan hierin juist een uitdaging liggen om zich als vrijwilliger aan te melden. De informatievoorziening en de deskundigheidsbevordering van de vrijwilligers zijn zaken die vooral in het verband van de nieuwe parochie worden opgepakt.

Wat betekent deze structuur voor het nieuw te vormen parochiebestuur?

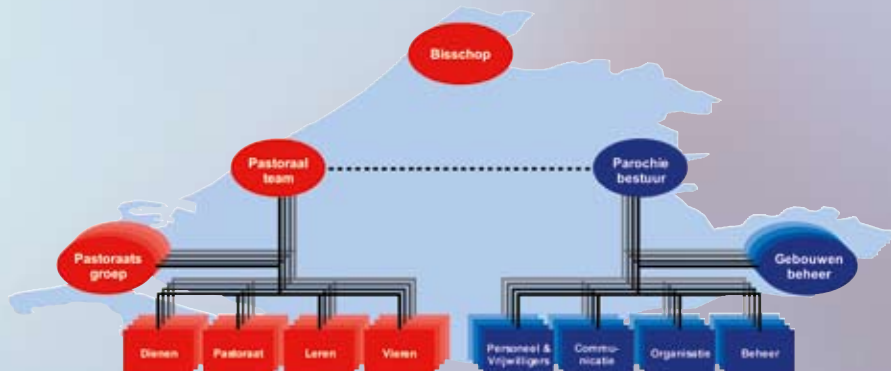
Het zal voor het parochiebestuur een grote uitdaging zijn om de betrokkenheid van de parochianen bij de nieuwe, grotere parochie en de vertrouwde deelgemeenschap in stand te houden en te verdiepen. Daar is veel communicatie voor nodig. Op centraal niveau zal het bestuur diverse commissies oprichten die het bestuur bijstaan op het terrein van het personeels- en vrijwilligersbeleid, de communicatie

binnen de parochie en met anderen, de organisatie en het beheer van gebouwen en financiën. In de plaatselijke deelgemeenschappen stelt het parochiebestuur werkgroepen in voor het gebouwenbeheer. Op deze manier houden de mensen ter plaatse oog op de organisatie van de lokale gemeenschap en het beheer van de gebouwen. Over het beheer van de kerkhoven wordt nog nagedacht. Het parochiebestuur onderhoudt de externe relaties zoals met de plaatselijke overheid, de groeperingen en instellingen die op de schaal van de parochiecluster werkzaam zijn, en de regionale media.

Wat betekent de clustervorming voor de pastorale beroepskrachten?

In de nieuwe structuur moeten de priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers opnieuw invulling aan hun roeping en hun zending geven. De pastorale beroepskrachten gaan deel uitmaken van een pastoraal team dat met de pastorale zorg van de clusterparochie en haar deelgemeenschappen wordt belast. Nu zij het pastorale werk met minder collega's moeten doen, merken zij een zekere

rolverschuiving. Van uitvoerder van de pastorale kerntaken worden zij steeds meer de leidinggevende en de coach van de vrijwilligers met wie zij uitvoering aan het pastoraat geven. De leden van het team specialiseren zich in één of twee van de pastorale taakvelden van dienen, pastoraat, leren en vieren. Zij stimuleren de ontwikkeling van beleid op de verschillende taakvelden en hebben oog voor de kwaliteit van de uitvoering van de taken zoals die door collega-pastorale beroepskrachten en de vrijwilligers worden verricht. Belangrijk hierbij is dat de pastorale beroepskrachten oog hebben voor de ervaringen die de vrijwilligers in dit werk opdoen en wat deze voor de ontwikkeling van hun spiritualiteit betekenen. Bij de vorming van de pastorale teams biedt het bisdombestuur dan ook begeleiding. Het doel hiervan is dat de pastorale beroepskrachten niet alleen functioneel maar ook persoonlijk deze veranderingen goed kunnen doormaken.

Wat betekent het voor de parochiële caritas instellingen?

De parochiële caritas instelling (PCI) is een zelfstandige kerkelijke instelling die door de bisschop in een bepaalde parochie is opgericht. Wanneer deze parochie door fusie met andere parochies in één nieuwe parochie opgaat, heeft dit ook consequenties voor de PCI. In het clusterverband gaan de PCI-en op in één nieuwe caritas instelling die in de nieuwe parochie wordt opgericht. Het doel ervan is het gezamenlijke inzicht in de noden in het werkgebied van de nieuwe parochie te verdiepen.

Wat betekent het voor de externe relaties?

Het is belangrijk dat het nieuwe parochiebestuur en het pastoraal team deze veranderingen in de parochieorganisatie communiceren met de andere kerkgenootschappen in het werkgebied. De nieuwe parochie steekt op een nieuwe manier in op de netwerken van de plaatselijke samenleving. Het gaat om de scholen, de instellingen voor maatschappelijke dienstverlening, de gemeentelijke overheid en ook de media. Het is goed, dat de vertegenwoordigers van deze groeperingen en instellingen weten wie hun contactpersonen in de nieuwe parochie zijn.

Kortom:

de clustervorming zal van iedereen het nodige vragen. Het is een belangrijk moment voor bezinning, hoe ieder zijn/haar steentje wil bijdragen aan de werkzame aanwezigheid van het Evangelie in de geloofsgemeenschap en in onze

samenleving. Het is ook een moment voor gebed dat de heilige Geest ons met wijsheid, mildheid en kracht mag bijstaan.

FRANS OLSTHOORN